

Người làm chứng dễ bị tổn thương và
hoạt động thẩm vấn chéo trước khi xét xử

Thẩm phán cấp cao Martin Picton

Hội đồng cố vấn về chứng cứ ghi hình ("Báo cáo Pigot") 1988

Đề xuất toàn bộ chứng cứ liên quan đến trẻ em, trong đó có thẩm vấn chéo trước khi xét xử, nên được thực hiện bên ngoài các phiên xét xử, cũng như trước khi xét xử

“Lên tiếng vì công lý” 1998

- Báo cáo của Nhóm làm việc hỗn hợp của Bộ Nội vụ về hỗ trợ người làm chứng dễ bị tổn thương hoặc bị đe dọa trong hệ thống tư pháp hình sự
- Khuyến nghị cần có các biện pháp đặc biệt hỗ trợ người làm chứng dễ bị tổn thương hoặc bị đe dọa có thể đưa ra chứng cứ một cách tốt nhất

Luật Chứng cứ và tư pháp hình sự đối với vị thành niên năm 1999

- Mục đích của Luật là tạo điều kiện cho người làm chứng dễ bị tổn thương và/hoặc bị đe dọa có thể đưa ra chứng cứ một cách hiệu quả và an toàn trong quá trình tố tụng hình sự
- Luật quy định các “biện pháp đặc biệt” hỗ trợ người làm chứng đưa ra chứng cứ một cách tốt nhất, đồng thời giúp các nạn nhân không bị rơi vào tình trạng căng thẳng và áp lực khi tham gia quá trình xét xử

Biện pháp đặc biệt

- Mục 23 – Sử dụng màn hình
- Mục 24- Trực tuyến
- Mục 25- Cung cấp chứng cứ trong bối cảnh đảm bảo riêng tư
- Mục 26- Tháo bỏ tóc giả và áo choàng

Biện pháp đặc biệt

- Mục 27- Cung cấp lời khai bằng cách ghi hình
- Mục 28- Ghi hình trước việc thẩm vấn chéo
- Mục 29- Sử dụng trung gian
- Mục 30 – Hỗ trợ trong giao tiếp

- Dưới 18 tuổi,
- Và/hoặc bị rối loạn tâm thần hoặc mất khả năng học tập
- Và/ hoặc những người có thể bị sợ hãi hoặc lo lắng khi đưa ra chứng cứ do hoàn cảnh của chính họ hoặc những người liên quan đến vụ án
- tòa phải luôn xem xét các quan điểm do người làm chứng đưa ra

Đủ điều kiện

- Những người khiếu nại/tố giác về tội tình dục, tội theo mục 1 hoặc 2 của Đạo luật nô lệ hiện đại năm 2015 và nạn nhân của xâm hại tại gia đình sẽ **tự động** đủ điều kiện để được hỗ trợ, trừ khi người làm chứng đã thông báo cho tòa về mong muốn không muốn tham gia
- Người làm chứng liên quan đến các tội được liệt kê trong Mục 1A cũng **tự động** đủ điều kiện - bao gồm những người thân ruột thịt đã mất vì tội phạm, nạn nhân của bạo lực gia đình, tội ác thù hận, khủng bố, tội phạm tình dục, mua bán người, cố ý giết người, bắt cóc và giam giữ trái phép, đốt phá với ý định gây nguy hiểm tới thể chất và tính mạng hoặc cố ý gây tổn hại nghiêm trọng tới cơ thể một người

Đủ điều kiện

Các biện pháp đặc biệt

- S.17 YJCE 1999 – **sợ hãi hay lo lắng**
- tòa cần lưu ý về việc chất lượng của chứng cứ do người làm chứng cung cấp có thể bị giảm sút do họ sợ hãi hoặc lo lắng khi họ cần phải làm chứng trong quá trình tố tụng.
- Đặc biệt, Tòa cần lưu ý tới các vấn đề sau:
- bản chất và các tình tiết của hành vi phạm tội liên quan đến quá trình tố tụng;
- tuổi của người làm chứng;
- Hay như các vấn đề sau đây có thể có liên quan với tòa, cụ thể là:

Các biện pháp đặc biệt

- Bối cảnh văn hóa - xã hội và nguồn gốc dân tộc của người làm chứng,
- Hoàn cảnh gia đình và công việc của người làm chứng,
- Niềm tin tôn giáo hoặc ý kiến chính trị của người làm chứng;
- Bất kỳ hành vi nào đối với người làm chứng, có thể là từ phía
  - (i) bị cáo,
  - (ii) các thành viên trong gia đình hoặc cộng sự của bị cáo,
  - (iii) bất kỳ người nào khác có khả năng là bị cáo hoặc người làm chứng trong quá trình tố tụng.

Các biện pháp đặc biệt

- Bản chất và các tình tiết của hành vi phạm tội liên quan đến quá trình tố tụng;
- Tuổi của người làm chứng;
- Các vấn đề có thể có liên quan với tòa, cụ thể là:
  - (i) bối cảnh văn hóa - xã hội và nguồn gốc dân tộc của người làm chứng,
  - (ii) hoàn cảnh gia đình và công việc của người làm chứng,
  - (iii) niềm tin tôn giáo hoặc ý kiến chính trị của người làm chứng;

Các biện pháp đặc biệt

- (d) bất kỳ hành vi nào đối với người làm chứng từ phía:
  - (i) bị cáo,
  - (ii) các thành viên trong gia đình hoặc cộng sự của bị cáo,
  - (iii) bất kỳ người nào khác có khả năng là bị cáo hoặc người làm chứng trong quá trình tố tụng

Áp dụng mục 16 và 17 liên quan đến các mục 19, 20 & 21

- (2) Khi tòa xác định rằng người làm chứng có đủ điều kiện thì tòa cần:
- (a) xác định xem liệu bất kỳ biện pháp đặc biệt nào có liên quan đến người làm chứng (hoặc bất kỳ sự kết hợp nào giữa các biện pháp đặc biệt), theo nhận định của tòa, có khả năng giúp cải thiện chất lượng chứng cứ của người làm chứng hay không;

Áp dụng mục 16 và 17 liên quan đến các mục 19, 20 & 21

- (b) nếu có:
- (i) xác định xem biện pháp nào (hoặc kết hợp giữa các biện pháp), theo nhận định của tòa, có khả năng tối đa hóa chất lượng của chứng cứ;
- (ii) đưa ra quyết định để sử dụng biện pháp theo các quy định đã có hoặc xác định các biện pháp có thể áp dụng đối với việc cung cấp chứng cứ của người làm chứng.

Áp dụng mục 16 và 17 liên quan đến các mục 19, 20 & 21

- (3) Để xác định xem bất kỳ biện pháp hoặc biện pháp đặc biệt nào sẽ hoặc không có khả năng cải thiện, hoặc tối đa hóa chất lượng lời khai do người làm chứng đưa ra, tòa phải xem xét tất cả các tình huống của vụ án, đặc biệt là:
  - (a) bất kỳ quan điểm nào do người làm chứng trình bày;
  - (b) liệu có khả năng nào mà biện pháp hoặc các biện pháp dự kiến thực hiện sẽ ngăn cản việc kiểm chứng của bất kỳ bên tham gia tố tụng nào hay không.

- (3) Trong trường hợp có người làm chứng là trẻ em thì nguyên tắc chính là tòa phải đưa ra định hướng sử dụng biện pháp đặc biệt liên quan đến người làm chứng đó và cần tuân thủ các yêu cầu sau:
  - (a) quy định về bất kỳ đoạn ghi hình nào có liên quan để sử dụng tại tòa theo mục 27 (cung cấp lời khai bằng cách ghi hình);
  - (b) quy định về việc cho phép sử dụng kết nối trực tuyến theo mục 24 đối với bất kỳ chứng cứ nào do người làm chứng cung cấp trong quá trình tố tụng mà không sử dụng phương pháp ghi hình (cho dù đó là lời khai người làm chứng cung cấp hay chứng cứ khác).

S.21 — Các điều khoản đặc biệt liên quan đến người làm chứng là trẻ em

Mục 28 Ghi hình trước thẩm vấn chéo

- Đã mất một thời gian dài để đến được giai đoạn thực hiện
- Mãi đến năm 2013 mới có các tòa thí điểm
- Triển khai trên toàn quốc đối với người làm chứng là trẻ và người làm chứng dễ bị tổn thương (mục 16), hiện đã hoàn thành
- Triển khai theo từng giai đoạn đối với người làm chứng bị đe dọa (mục 17). hiện đang được triển khai
- Có sự tham gia của người khiếu nại trong các trường hợp bị cáo buộc phạm tội tình dục, xâm hại trong gia đình và mua bán người
- Lựa chọn biện pháp tại Mục 28 **NẾU** giúp cải thiện và tối đa hóa chất lượng của chứng cứ
- Xem xét khả năng tổ chức Phiên trao đổi về các quy tắc cơ bản (GRH)

Mục 28 Ghi hình trước thẩm vấn chéo

- Điều kiện tiên quyết cần thiết là cảnh sát ghi hình quá trình lấy lời khai của người làm chứng
- Cần xác định tính đủ điều kiện ở giai đoạn đầu
- tòa phải được thông báo
- Nhanh chóng thúc đẩy quá trình chuyển giao hồ sơ/chứng cứ và công bố thông tin cần thiết trước khi xét xử
- Cân nhắc nhu cầu tổ chức Phiên trao đổi về các quy tắc cơ bản
- Lên danh sách và thời điểm áp dụng theo Mục 28, đồng thời ấn định phiên xét xử tiếp theo
- Khi tiến hành ghi hình trước thẩm vấn chéo theo Mục 28 là khi **bắt đầu** quá trình xét xử vụ việc

Mục 28 Ghi hình trước thẩm vấn chéo

- Yêu cầu các luật sư tham khảo bộ công cụ tại Advocate's Gateway - [Advocates Gateway](#)
- Phiên trao đổi về các quy tắc cơ bản – có thể yêu cầu luật sư viết ra trước các câu hỏi
- Thẩm phán cần ghi lại câu trả lời đối với các câu hỏi đã thống nhất tại phiên thẩm vấn chéo được ghi hình trước ở Mục 28
- Các phần ghi hình trước của thẩm vấn chéo do Vodafone lưu giữ và lưu trữ
- Sự nhất quán của thẩm phán và luật sư (không bắt buộc nhưng cố gắng hướng tới)
- Phần ghi hình có cần được chỉnh sửa không?
- Trong trường hợp luật sư muốn hỏi các câu hỏi khác sau khi thực hiện Mục 28 thì sẽ như thế nào?

Phiên trao đổi về các quy tắc cơ bản

- Trong bất kỳ trường hợp nào có người làm chứng hoặc bị cáo dễ bị tổn thương thì cần xem xét tổ chức một “Phiên trao đổi về các quy tắc cơ bản”
- Mức độ dễ bị tổn thương càng lớn thì việc tổ chức một phiên trao đổi như vậy càng quan trọng hơn

Điều chỉnh
để phù hợp
với tình
trạng dễ bị
tổn thương

- Khi nào thì nên triệu tập người làm chứng?
- Trang phục của thẩm phán và luật sư nên điều chỉnh như thế nào?
- Có cần gặp trước người làm chứng hay không?
- Nghỉ giao lao khi cần thiết
- Điều hành bên trung gian như thế nào
- Yêu cầu luật sư nộp trước các câu hỏi – vụ việc *Dinc* [2017] số EWCA Crim 1206 – không chỉ những câu hỏi ở Mục 28
- Nhiệm vụ kiểm soát, điều hành quá trình xét hỏi người làm chứng, cho phép khoản thời gian hợp lý và dừng những câu hỏi không phù hợp – vụ việc *Lubemba* [2014] số EWCA Crim 2064

Điều chỉnh
để phù hợp
với tình
trạng dễ bị
tổn thương

- Thực hiện quyền điều hành
- Câu hỏi không bình luận
- Thời lượng thẩm vấn chéo? Thông báo trước và không dừng lại giữa chừng!
- Trong trường hợp có nhiều hơn một bị cáo thì có cần dừng các bên luật sư đề cập đến cùng một cơ sở?
- Với người làm chứng là người trẻ tuổi hoặc dễ bị tổn thương, vụ án có cần phải được “xử lý” không?
- Nếu phong cách và nội dung câu hỏi cần bị hạn chế thì cần tính đến những câu hỏi nào sẽ được sử dụng
- Không cần đặt ra sự mâu thuẫn - hãy chứng minh theo những cách khác

Bị cáo dễ bị tổn thương

- Luật Chứng cứ và tư pháp hình sự đối với vị thành niên năm 1999 không áp dụng đối với bị cáo
- *Trong bản án của tòa vị thành niên giữa R. (D) v Camberwell số [2005] UKHL 4 - tòa có thể linh hoạt và trong thẩm quyền của mình, đảm bảo rằng bị cáo được xét xử công bằng, bao gồm cả cơ hội công bằng để đưa ra các chứng cứ tốt nhất có thể.*
- *“Thẩm phán có thẩm quyền để thực hiện các biện pháp đảm bảo sự tham gia của bị cáo trong quá trình xét xử. Không có giới hạn nào đối với thẩm quyền của tòa trong đảm bảo việc bị cáo tham gia vào phiên tòa”.*

Bị cáo dễ bị tổn thương

- Trong vụ việc *SH* [2003] số EWCA Crim 1208, Tòa phúc thẩm thông qua việc thẩm phán có quyền quyết định đối với các biện pháp được thực hiện để hỗ trợ một bị cáo gặp khó khăn trong học tập, điều này có nghĩa là có thể để
- cho phép người đó có sự hỗ trợ của một bên trung gian trong quá trình cung cấp chứng cứ;
- đọc lời bào chữa chi tiết cho bồi thẩm đoàn;
- cho phép sử dụng các câu hỏi dẫn dắt dựa trên lời bào chữa trong quá trình cung cấp lời khai tại tòa khi rõ ràng nhận thấy người đó đang gặp khó khăn trong việc nhớ lại các sự kiện.

Bị cáo dễ bị tổn thương

- *Vụ việc Thomas* [2020] số EWCA Crim 117
- Việc sử dụng trung gian không nên được coi là một thông lệ trong các phiên xét xử, chỉ sử dụng khi có những lý do thuyết phục. Cần làm rõ rằng tất cả các biện pháp khác trong quá trình chuẩn bị cho phiên tòa sẽ không đáp ứng được nhu cầu của bị cáo và không đảm bảo được họ có thể tham gia phiên tòa một cách hiệu quả. Cần phải đánh giá không chỉ các yếu tố liên quan đến bị cáo mà còn về các yếu tố của phiên tòa cụ thể: bất kỳ khó khăn nào mà bị cáo phải trải qua đều phải được xem xét trong hoàn cảnh thực tế mà họ phải đối mặt.

Bị cáo dễ bị tổn thương

- *TI và tòa vị thành niên Bromley* [2020] EWHC 1204 (Hành chính)
- Mặc dù không có quy định bắt buộc về việc chỉ định trung gian để hỗ trợ bị cáo, Điều 3F.13 Hướng dẫn thực tiễn về hình sự quy định rằng tòa có thể, trong thẩm quyền của mình, chỉ định một trung gian hỗ trợ bị cáo đưa ra chứng cứ hoặc hỗ trợ toàn bộ quá trình xét xử. Điều 3F.25 của Hướng dẫn nêu rõ không có quy định về việc một bị cáo dưới 18 tuổi sẽ được một bên trung gian hỗ trợ, quyết định phải được đưa ra trên cơ sở từng vụ án cụ thể. Điều cốt yếu là bất kỳ bị cáo nào khi tham gia vào quá trình tố tụng hình sự đều phải được xét xử công bằng. Trong các vụ án liên có các bị cáo vị thành niên dễ bị tổn thương, tòa phải xem xét các yếu tố về sự tập trung và hiểu biết có thể ảnh hưởng như thế nào đến khả năng tham gia phiên tòa của các bị cáo.
- HMCTS Intermediary Scheme Cơ chế về sử dụng trung gian của Cơ quan xét xử Hoàng gia – từ ngày 1/4

Bị cáo dễ bị tổn thương

- Các nguyên tắc trong vụ việc *Lubemba* quy định về các bước cần thiết để hỗ trợ sự tham gia của người làm chứng dễ bị tổn thương cũng được áp dụng cho bị cáo là trẻ em với tư cách là người làm chứng giống như các người làm chứng dễ bị tổn thương khác: *Grant-Murray (Janhelle)*; *McGill (Joseph)* [2017] EWCA Crim 1228; [2018] Crim. L.R. 71 (người bào chữa/luật sư cần phải được tập huấn để đảm bảo đủ khả năng tham gia vào các vụ án có người làm chứng hoặc bị cáo dễ bị tổn thương)

Bị cáo dễ bị tổn thương

- Quyền của bị cáo dễ bị tổn thương và không dễ bị tổn thương?
- Bị cáo dễ bị tổn thương làm quen với nơi xét xử ? (Có hoặc không có bên trung gian)
- Bị cáo sẽ ngồi đâu và ngồi với ai?
- Có những vấn đề nào của bị cáo cần phải xem xét bảo vệ trước truyền thông không?
- Các hạn chế thông tin chia sẻ/báo cáo nào không?
- Có cần Phiên trao đổi trước khi xét xử hay không?

Bị cáo dễ bị tổn thương

- Cơ quan kiểm sát thông báo trước về các câu hỏi?
- Tóc giả và áo choàng?
- Hạn chế công chúng?
- Ngôn ngữ phù hợp theo lứa tuổi?
- Có những điều chỉnh phù hợp để đảm bảo sự tham gia hiệu quả của các bên

XIN CẢM ƠN

